

Örebro universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Tomas Egeltoft
08-563 088 28
tomas.egeltoft@hsv.se
BESLUT

2010-12-14
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda yrkeslärarexamen

Högskoleverket beslutar att inte ge Örebro tillstånd att utfärda yrkeslärarexamen.

Ansökan och ärendets hantering

Örebro universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda yrkeslärarexamen. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Anna-Lena Göransson, Karlstads universitet (ordförande); försteamanuensis Jan-Birger Johansen, Högskolan i Nesna samt lektor Vesa Parkkonen, Tavastlands yrkeslärarhögskola.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 21 oktober 2010 med representanter för lärosätet. Bedömgargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen, se bilaga 1.

Bedömgargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt dels en samlad bedömning. Medlemmarna i bedömgargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömgargruppens samlade bedömning är att Örebro universitet inte har förutsättningar att ge yrkeslärarutbildning med tillfredsställande kvalitet. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Örebro universitetet tillstånd att utfärda yrkeslärarexamen.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Tomas Egeltoft i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Jana Hejzlar, Sara Monaco, Joakim Palestro och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Tomas Egeltoft

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Medlemmarna i bedömagruppen

Bedömargruppens yttrande

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Ingen särskild lärartabell redovisas för yrkesläroverutbildningen, eftersom den utbildningsvetenskapliga kärnan samläses med övrig ämnesläroverutbildning. De medverkande lärare återfinns inom pedagogikämne. Här är andelen disputerade lärare hög. Ingen yrkesdidaktisk kompetens framkommer i lärarresurslistan. Ingen lärare i tabellen är yrkeslärare med erfarenhet från undervisning på gymnasieskolans yrkesförberedande linjer. Lärarkompetens inom kommunikation, skrivande eller vuxnas lärande framgår inte heller av tabellen – trots att detta är moment som skrivs fram i ansökan. Den utbildningsvetenskapliga kärnan är allmänt hållen och innehåller inte några yrkesdidaktiska inslag. Vid intervjun framkom att ”det yrkesspecifika kommer i samband med den verksamhetsförlagda utbildningen” som följs upp med träffar i seminarieform. Dessa träffar leds av en lektor i pedagogik med bakgrund från förskolan, som har arbetat med didaktikutveckling m.m. De lärare som undervisar i yrkesläroverutbildningen ges möjlighet till kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärarresurs inte är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

Utbildningen ges i en forskande miljö, men yrkesdidaktisk forskning, eller annan forskning med särskild bäring på yrkesläroverutbildningen skrivs inte fram i ansökan. Utbildningen, så som den beskrivs, tycks kunna ge förutsättningar för ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt. Miljön inbegriper en organisation (under utveckling) som säkrar att verksamhetsförlagd utbildning erbjuds inom relevant verksamhet och ämnesområde. Nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön. I ansökan nämns dock inte några samarbetsprojekt med särskild bäring på yrkesläroverutbildningen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö inte är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller mål och förväntade studieresultat i enlighet med examensordningen, men kursplaneförslagen för de kurser som ingår i den utbildningsvetenskapliga kärnan är allmänt hållna och saknar ett yrkesdidaktiskt perspektiv. Endast i kursplanen för den andra kursen inom verksamhetsförlagd utbildning, av tre, finns ett yrkesdidaktiskt perspektiv framskrivet.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument inte är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur och examination

Lärosätet har valt att inte särskilja yrkeslärarutbildningen från sina övriga lärarutbildningar. Det innebär att yrkeslärarstuderande samläser den utbildningsvetenskapliga kärnan med övriga ämneslärarstuderande. Den utbildningsvetenskapliga kärnan innehåller enbart allmäntdidaktisk och generell lärarkunskap, inte någon yrkesdidaktik. Ett yrkesdidaktiskt perspektiv framtonar endast i kursplanen för kursen Verksamhetsförlagd utbildning 2,15 högskolepoäng. Undervisningsformer framgår inte av ansökan, men under intervjun beskrevs bland annat webbverktyget Blackboard, föreläsningar, seminarier och samtalets framträdande plats. Forskningsanknytning och en medveten progressionstanke framgår av kursupplägg, litteraturförslag och i beskrivningen av examinationsformer. Aktuell yrkespedagogisk och yrkesdidaktisk forskning och litteratur saknas i litteraturlistorna, trots att det vid lärosätet finns känd och relevant forskning inom området. En bok om vuxenundervisning finns med bland litteraturförslagen, men för övrigt nämns inte vuxnas lärande i kursplan beskrivningarna.

Det finns inga krav på obligatorisk handledarutbildning i nuvarande avtal för verksamhetsförlagd utbildning. Handledarna inom verksamhetsförlagd utbildning lämnar underlag för examination till examinator. Vid problem under verksamhetsförlagd utbildning kan trepartssamtal förekomma. Det finns ingen garanti för att de studerande får besök från lärosätet under sina perioder av verksamhetsförlagd utbildning.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination inte är tillfredsställande.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Betygskriterier och andra krav framgår inte av ansökan. Vid intervjun framkom att betygskriterier ska arbetas fram och att de måste vara tydliga för de studerande. Det är oklart huruvida lärosätet kommer att kunna ge de studerande goda förutsättningar att nå målen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen inte är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Yrkeslärarutbildningen vid Örebro universitet saknar en yrkesdidaktisk profil. Vår samlade bedömning är att Örebro universitet inte har förutsättningar att ge yrkeslärarutbildning med tillfredsställande kvalitet. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan.

Bilaga I: kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstill- ståndsprovning för de nya lärarexamina

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

- Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning,
- lärarna har vetenskaplig och ämnesdidaktisk kompetens för undervisning och handledning inom utbildningen,
- lärarresursen består både av vetenskapligt meriterade lärare samt lärare som besitter beprövad professionserfarenhet i en välavvägd proportion,
- lärarna har kompetens att erbjuda den utbildningsvetenskapliga kärnan med de krav på innehåll som anges i examensordningen för respektive lärarexamen (skolväsendets historia och organisation, värdegrund, läroplansteori och didaktik, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utveckling, lärande och specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, uppföljning och analys av lärande, bedömning och betygsättning, utvärdering och utvecklingsarbete)
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om och i praktiska och estetiska lärprocesser (förskolläraryrket och grundlärarexamen),
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om vuxnas lärande (ämnes- och yrkeslärarexamen),
- lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning.

Utbildningsmiljö

- Utbildningen ges i en forskande miljö,
- utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt,
- miljön inbegriper en fungerande organisation som säkerställer att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne/ämnesområde,
- nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön.

Infrastruktur

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Studenterna har god tillgång till litteratur/annat lärandematerial, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

- Utbildningsplanen för respektive examen innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för respektive program, inriktning samt ämne/ämnesområde,
- kursplanerna innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Undervisning, kurslitteratur och examination

- Undervisningsformerna, vald kurslitteratur/annat lärandematerial och examinationsformerna säkrar forskningsanknytning och progression,
- examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs i samarbete med utbildade handledare vid de medverkande skolorna.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

- Krav finns klart dokumenterade, exempelvis i form av betygskriterier, och framgår av instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination,
- lärosätet kan visa att utbildningen kommer att ge studenterna goda förutsättningar att nå målen.

Säkring av utbildningens kvalitet

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Det finns ett kvalitetssäkringssystem som garanterar utbildningens framtida kvalitet.